

Preface

Dan VARIU (b. 10 October 1983, Satu-Mare) studied composition with Hans Peter Türk and Cornel Țăranu at the „Gheorghe Dima” National Music Academy in Cluj-Napoca, where, in 2016, he has received his PhD degree with a thesis entitled *Style as a compositional parameter*, written under the supervision of professor Cristian Misievici. His theoretical endeavors are complementary to his musical language, based on polystylistic contrasts that create a wide range of aesthetic effects, from humorous to tragic, resulting in several chamber, choral, symphonic and operatic works played in several concert halls in Romania, Moldova, Germany and France.

Among his works one can mention: *La bulciugu mirelui – meditație asupra unei balade din Țara Oașului* (meditation on a traditional ballad from the Land of Oaş) for a storyteller, choir and large orchestra (2006), *Axiome* (Axioms) for chamber orchestra (2008), *Noi umblăm să colindăm...* (We go caroling...) for six choral ensembles and soloists (2008), *Mediewalzer* for small orchestral ensemble (2009), *Interior with a gentleman playing a lute and a lady singing* for baroque ensemble (2011), *Suomisaundi* for contemporary music ensemble (2013), *Transfigurare* (Transfiguration) for string quartet (2013), *The Funky Goat* for large orchestra and soloists (2013), *Ouverture, Grande Entrée et Passecaille* – fragments of stage music for *Le roi se meurt* by Eugen Ionesco (2015), *Folcloritmă* for solo percussionist (2017), *Răspântii. O poveste românească* (Crossroads. A Romanian tale) – a frescoOpera in three acts, on a libretto by Cosmina Timocea-Mocanu (2018), *Bună seara!* (Good evening!) for a choral ensemble (2019).

The title *BarTikTók* encodes the generative ideas of the piece within some of the possible combinations of its constitutive three syllables. First of all, **BarTikTók** contains a clear reference to the name of Béla Bartók, one of the most important composers of the 20th century. Secondly, *BarTikTók* marks an intertextual relationship with the well-known app TikTok. In a manner similar to the *duet* feature of the app, the compositional technique used in this piece implies the selection of emblematic bartókian quartet idioms, then their superposition, combination and reinterpretation in a new musical story, weaving the sound of the instruments and the voices of the players. Rather atypical of standard quartet literature and constructed in the three languages emblematic of Bartók's life (Hungarian, Romanian, English), from various polysemantic numeral systems, adverbs and interjections, the spoken discourse strengthens the meaning of the musical layer, by indicating used sources, reorienting the listeners expectations, amplifying artistic emotion through onomatopoeic reactions that might make one think of TikTok's *react* feature.

If one reads "Tik-Tók" as the ticking of a clock, **BarTikTók** becomes a reflection of how the personality of Béla Bartók has intersected Time. It is a reflection made from the perspective of a hostile present, marked by the 2020 pandemic, a time when humanity, individuals and art itself discovered both their fragility and their power to reinvent themselves, both their limits and their potential to overcome any obstacles. The first section of the piece introduces the idea of Time by selecting only clock-like elements from all the bartókian quartets, resulting in a synthetical section of repetitive-mechanical motifs. The next sections continue the development following the Heideggerian idea of *Being and time* (*Sein und Zeit*) and *Being-toward-death* (*Sein zum Tode*) firstly, by quoting the quartets in the chronological order of their creation, then by another synthetic episode but of ludic elements, continued with a series of synthetic episodes of virtuosity motifs, culminating with a synthetical section of tragic motifs, whose funeral character is enhanced by the musical suggestion of the clock's stoppage. Finally, the *coda* is a metaphorical representation of *anamnesis*, a process of continuous accelerating rhythms as – through the combination of elements from the sketches for the 7th, unfinished Quartet, as discovered and published by László Somfai in *Béla Bartók: Composition, Concepts, and Autograph Sources*, with elements of the 5th Quartet – the artistic intention behind the piece is revealed, namely the commemoration of 75 years from the Hungarian composer's death.

Prefață

Dan VARIU (n. 10 octombrie 1983, Satu-Mare) a studiat compoziția cu maeștrii Hans Peter Türk și Cornel Țăranu la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, unde, în anul 2016, și-a susținut doctoratul cu o teză intitulată *Stilul ca parametru componistic*, elaborată sub îndrumarea profesorului Cristian Misievici. Preocupările teoretice sunt complementare limbajului său componistic, care cultivă jocul polistilistic, în scopul obținerii unei game largi de efecte estetice, mergând de la comic la tragic, aspecte regăsite într-o serie de creații corale, camerale, vocal-simfonice și operistice, interpretate în cadrul mai multor instituții de concerte din România, Moldova, Germania și Franța.

Între compozițiile sale se numără: *La bulciugu mirelui – meditație asupra unei balade din Țara Oașului* pentru cor și orchestră mare (2006), *Axiome* pentru ansamblu cameral (2008), *Noi umblăm să colindăm...* pentru cor mixt și soliști (2008), *Mediewalzer* pentru orchestră de coarde, suflători, pian și percuție (2009), *Interior with a gentleman playing a lute and a lady singing* pentru ansamblu baroc (2011), *Suomisaundi* pentru ansamblu de muzică contemporană (2013), *Transfigurare* pentru cvartet de coarde (2013), *The Funky Goat* pentru orchestră mare, soliști jazz și strigători (2013), *Ouverture, Grande Entrée et Passecaille* – elemente de muzică de scenă pentru piesa de teatru *Le roi se meurt* de Eugen Ionescu (2015), *Folcloritic* pentru percuționist solo (2017), *Răspântii. O poveste românească*. – operă frescă în trei acte, pe un libret de Cosmina Timoce-Mocanu (2018), *Bună seara!* pentru ansamblu coral (2019).

Titlul *BarTikTók* încifrează ideile generatoare ale lucrării în câteva dintre jocurile combinatorice aplicabile celor trei silabe constitutive. Întâi de toate, *BarTikTók* conține o referință evidentă la numele lui Béla Bartók, unul dintre cei mai importanți compozitori ai secolului XX. În al doilea rând, *BarTikTók* face vizibilă relația de intertextualitate cu aplicația TikTok. Într-o manieră oarecum similară funcției *duet*, dezvoltată de TikTok, metoda componistică practică presupune selectarea unor motive emblematice din cvartetele bartókiene, apoi suprapunerea, combinarea, prelucrarea și reinterpretarea lor într-o nouă poveste sonoră, rezultantă a împletirii discursului muzical instrumental cu vocea rostită a muzicienilor. Mai degrabă atipic în creația pentru cvartet și construit în cele trei limbi emblematice pentru traiectul existențial al lui Béla Bartók (maghiară, română, engleză), din înlănțuirii polisemantice de numerale, adverbe și interjecții, discursul rostit vine să potențeze sensul construcției muzicale, indicându-i sursele, reorientând permanent orizontul de așteptare al ascultătorului și amplificând emoția artistică prin reacții onomatopice, aspect care trimite cu gândul la funcția *react*, oferită de aceeași aplicație TikTok.

Dacă citim „Tik-Tók” drept o variantă a interjecției folosite pentru a desemna ticăitul ceasului, *BarTikTók* devine o reflecție sonoră asupra felului în care personalitatea compozitorului Béla Bartók s-a intersectat cu Timpul. E o reflecție făcută dintr-un prezent ostil, marcat de contextul pandemic al anului 2020, în care umanitatea, indivizii și arta și-au descoperit deopotrivă fragilitatea și puterea de a se reinventa, limitele și capacitatea de a le depăși. De altfel, structural vorbind, prima secțiune a lucrării introduce ideea Timpului prin prelucrarea exclusivă a acelor vocabule, care, inter-relaționate, par a descrie mișcarea acelor de ceasornic, realizând, astfel, o sinteză a motivelor repetitiv-mecanice din cvartetele bartókiene. Următoarele trei secțiuni dezvoltă ideea – heideggeriană, de altfel – a *ființei în timp* (*Sein und Zeit*) și *întru moarte* (*Sein zum Tode*), idee realizată muzical prin citarea cvartetelor în ordinea cronologică a creării lor, întreruptă brusc de o sinteză a motivelor ludice, apoi continuată cu o gradație a motivelor de virtuozitate. Aceasta culminează într-o sinteză a motivelor cu semnificație tragică, o sinteză al cărei caracter funebru e potențat prin sugestia muzicală a opririi ceasului. În sfârșit, *coda* reprezintă o metaforă sonoră a *anamnesis*-ului, un proces ale cărui ritmuri devin tot mai alerte pe măsură ce – prin combinarea elementelor din schița Cvartetului nr. 7, neterminat, restituită de László Somfai în lucrarea *Béla Bartók: Composition, Concepts, and Autograph Sources*, cu cele din Cvartetul nr. 5 – ni se dezvăluie prilejul rememorării, adică scurgerea a 75 de ani de la moartea compozitorului maghiar, de unde caracterul omagial al lucrării *BarTikTók*.